

Nr 8

Utlåtande i anledning av motioner om åtgärder för att hindra utrotning av vissa djurarter.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 955 av fru *Florén-Winther* och II: 1134 av herr *Lothigius m. fl.* hemställes att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad i motionerna anförts angående åtgärder för att hindra utrotning av i motionerna angivna djurarter samt att i motionerna diskuterade frågeställningar upptages till överläggningar vid Förenta nationernas miljö-vårdskonferens i Stockholm år 1972.

Motionärerna anför att den fridlysning av vargen och järven som sedan några år finns i vårt land troligen — åtminstone beträffande vargen — kommit för sent för att en utvecklingsbar stam skall kunna bevaras. Någon uppgörelse om en total fridlysning i de nordiska ländernas lappmarker har inte kunnat komma till stånd. Sverige har ändå genom sina åtgärder blivit ett föredöme för andra länder, som inte känner samma ansvar och i vilka kortsiktiga ekonomiska intressen ofta medför besinningslös jakt på vilda rovdjur. Framför allt är de fläckiga kattdjuren såsom leoparden och geparden i den gamla världen samt jaguaren och ozeloten i den nya i farozonen. Problemet är internationellt och Sverige bör genom insatser i Nordiska rådet, Europarådet och Förenta nationerna fästa andra länders uppmärksamhet på rådande förhållande. Vi kan föreslå att viltreservat upprättas där en naturlig förökning kan ske och där, när stammarna åter ökat, en reglerad avskjutning kan komma till stånd. Vidare bör vi än mer uppmärksamma förhållandena genom att förbjuda import av skinn från de värst utsatta djurarterna.

Krokodildjuren befinner sig i samma utrotningsskede som flera av kattdjuren. I vissa länder är dock jakten på krokodildjur licensbelagd. För att understryka med vilket allvar vi i vårt land ser på denna internationellt gemensamma egendom skulle vi t. ex. kunna utfärda bestämmelser, som innebär att krokodilskinn endast får införas i Sverige om de kommer från länder där licensjakt är lagstadgad.

Beträffande motiveringen i övrigt hänvisas till motion II: 1134.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna från domänverket

och naturvårdsverket samt berett Svenska djurskyddsföreningen, Svenska jägareförbundet samt Jägarnas riksförbund — Landsbygdens jägare tillfälle att yttra sig.

Naturvårdsverket anför bl. a. att frågan om jakttiderna i Skandinavien för våra stora rovdjur — varg, järv, björn och lo — diskuterades vid en konferens våren 1969, i vilken deltog representanter för samtliga »jaktförvaltande» myndigheter i de nordiska länderna. Vid konferensen uttalades att en totalfredning av varg inom hela Norden syntes nödvändig, samt att tillgången på björn och lo borde observeras och ytterligare inskränkningar i jakten ske om tillgången minskar. Insatser för att förbättra skyddet för av motionärerna nämnda utländska djurarter har gjorts inom ramen för den internationella naturskyddsunionens (IUCN) verksamhet. IUCN har nyligen utarbetat ett utkast till konvention rörande import, export och transitering av vilda djur. Skall emellertid snabba resultat kunna nås måste, enligt naturvårdsverket, det internationella arbetet intensifieras. Beträffande motionärernas förslag om att berörda frågor skall tas upp vid Förenta nationernas miljövärdskonferens år 1972 anför verket, att detta inte synes möjligt eftersom ämnet ligger utanför ramen för den vid konferensen planerade verksamheten.

Domänverket, som understryker vad motionärerna framhållit beträffande de inhemska stora rovdjurens existensmöjligheter, har funnit motionärernas syfte behjärtansvärt. Även prismarknaden för våra egna stora rovdjur är sannolikt påverkad av internationell efterfrågan och kommer väl sannolikt i framtiden att bli det i ännu högre grad. För Sveriges del vill dock domänverket peka på ett mera närliggande problem, nämligen någorlunda enhetliga fredningsbestämmelser avseende såväl varg som järv i alla de nordiska länderna.

Domänverket tillstyrker att av motionärerna upptagna frågeställningar upptages till överläggningar vid FN:s miljövärdskonferens i Stockholm år 1972 samt att Kungl. Maj:t i övrigt vidtager de åtgärder i motionernas syften som är möjliga.

Svenska djurskyddsföreningen framhåller bl. a.

Det hade enligt föreningens uppfattning varit önskvärt att motionärerna hade argumenterat för sina förslag till åtgärder med utgångspunkt även från ett vidare djurskyddstänkande. Föreningen vill ingalunda förringa betydelsen av att sällsynta djurarter inte tillåts försvinna ur världens fauna, men anser det vara av betydligt större principiell betydelse att djur över huvud taget inte tillåts åsamkas lidande och död för att tillgodose människans vinstbegär och modeintressen. Det hade därför varit befogat att låta förslagen omfatta åtgärder för att förhindra import av pälsar och skinn även från djur som inte direkt hotas av utrotning men som dock i profit-syfte utsätts för hänsynslös jakt.

Jägarnas riksförbund — Landsbygdens jägare anför bl. a.

Kan vi hålla rovdjursstammen bland de fyra stora — lo, björn, järv

och varg — på ett lämpligt antal i förhållande till övrigt vilt har vi nått så långt som vi över huvud taget kan.

För att vi skall kunna glädjas åt vårt djurliv i skogarna måste vi samtidigt se till att de mindre rovdjuren också ligger i antal under småviltet.

Viltvården är i dag ett internationellt problem som måste göras något åt. Vi håller med motionärerna om att vi inför hela världen har ett ansvar men icke enbart för de vilda rovdjuren utan också för vårt övriga vilt. Skulle vi enbart följa motionärernas linje kommer det andra viltet i en mycket svår situation där både jägarna och rovdjuren skingrar deras led.

En framkomlig väg enligt vår mening är att jaktvårdskonsulenter och jaktvårdare lämnar den jaktpolitiska sidan och helt ägnar sig åt jakt- och viltvårdsarbete, till fromma för såväl det vilda som för jägarna, samt en större flexibilitet av jakttiderna såväl regionalt som lokalt.

Jägarnas Riksförbund — Landsbygdens Jägare kan därför *icke* tillstyrka motionen. Från Förbundets sida anser vi, att Riksdagen i stället beslutar uppdra åt länsstyrelserna samt representanter för *våra* jägarorganisationer att i varje särskilt fall fatta beslut och vidta åtgärder så, att olika viltarters numerär hålls på en lämplig nivå.

I Svenska jägareförbundets svar uttalas bl. a. följande.

Svenska jägareförbundet instämmer i motionens syften och finner det angeläget att snara åtgärder vidtages för att hindra utrotning såväl av de stora rovdjuren i Skandinavien som av de övriga i motionen nämnda djurarter. Dessa senare djurarters läge är prekärt och det är således angeläget att arbetet för att rädda dessa arter intensifieras och att hithörande spörsmål upptages till behandling av sådana internationella organ som kan initiera skyddslagstiftning på detta område. Förbundet finner snara och angelägna åtgärder nödvändiga för att bereda i första hand varg och järv erforderligt skydd.

Utskottet

Motionärernas yrkanden innebär att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad i motionerna anförts angående åtgärder för att hindra utrotning av vissa djurarter samt att i motionerna diskuterade frågeställningar upptas till överläggningar vid Förenade nationernas miljövårdskonferens i Stockholm år 1972.

Utskottet finner det i likhet med motionärerna tillfredsställande att vi i vårt land fridlyst de mera sällsynta större rovdjuren vargen och järven och anser det önskvärt med en total fridlysning av dessa djur i de nordiska ländernas lappmarker. Vid en fridlysning bör man emellertid söka hålla stammen bland våra fyra stora rovdjur — lo, björn, järv och varg — vid en lämplig storlek för att inte rubba balansen i naturen. Även i internationella sammanhang har — som framgår av naturvårdsverkets yttrande — en del gjorts för att rädda av motionärerna nämnda utländska djurarter.

Frågan om importförbud på skinn från de djurarter utomlands, som är utsatta för en stark avskjutning, behandlades i svar på en enkel fråga i

andra kammaren den 5 mars 1970, vari statsrådet Lidbom uttalade att vår import av skinn från dessa djur är obetydlig och att det, om någon internationell överenskommelse träffas om förbud, från svensk sida troligen inte skulle finnas någon tvekan om en anslutning till en sådan överenskommelse.

Motionärernas önskemål att berörda frågor skall upptas till överläggningar vid Förenta nationernas miljövårdskonferens år 1972 synes ej möjligt att tillgodose då denna konferens enligt FN:s preliminära programförslag skall behandla andra aspekter på miljövården än de av motionärerna aktualiserade.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 955 och II: 1134 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller (s), Oscar Carlsson (s), Eric Peterson (fp), Kilsmo (fp), fröken Stenberg (m), herrar Ernst Olsson (cp), Hansson (s), Blomquist (m), Svanström (cp) och Ove Karlsson (s);

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Larsson i Borrby (cp), Rimås (fp), Nilsson i Bästekille (m), fru Hörnlund (s), herr Johansson i Simrishamn (s), fröken Åsbrink (s) herrar Aldén* (s), Rosqvist (s) och Sellgren (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.